

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлуд учун» Халқаро жамғармаси

ЎЗБЕК КУРАШИ — ТАРБИЯ МАКТАБИ

Бу табаррук заминда не-не паҳлавонлар ўтмаган дейсиз. Кураш шунчаки спорт тури эмас, уни тарбия мактаби деб аташади. Юртбошимиз: "Биз келгуси асрга ўзимиз билан нималарни олиб ўтишимиз мумкин ва зарур? Бу саволга жавоб тариқасида фахрифтихор билан шундай дегим келади: Биз XXI асрга энг катта бойлигимиз — мустақиллик тиклаган

ибратли накл бор. Бухоро вилояти Қорақўл туманининг чекка бир қишлоғида яшаб ўтган, "Енгилмас" деб ном чиқарган Рўзват полвонни ҳалихануз давраларда эслашади. Турсун ота Юсупов эса Рўзват полвоннинг набираси. У киши ҳам тўй ва байрамларда уюштирилаётган кураш мусобақаларида кураги ерга тегмаган полвон бўлганлар.

Турсун ота Қорақўл туманига қарашли "Ўзбекистон" жамоа хўжалигига раҳбарлик қилган. Ўша оғир очарчилик, йўқчилик йилларида турмуш ўртоғи Гуласар биби билан аҳил яшаб, 7 ўғил ва 2 қизни

— Ишдан чарчаб келсам набираларимни кўриб ҳордиқ оламан, — дейди Республика ўрмон хўжалиги Бош бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Шермухаммад ЮСУПОВ.

Республика божхона қўмитаси ходими Музаффар ЮСУПОВ оила аъзолари даврасида.

Миллий Қадриятимиз ва Курашимиз билан бирга ўтамыз", дегандилар.

Ўзбек миллий курашимизнинг ривожланишига салмоқли ҳисса қўшган ва қўшаётган Юсуповлар сулоласи ҳақида ўйларканман, "Алпомиш", "Гўрўғли" дostonла-

вояга етказишган. Турсун ота фарзандларини илм олишга, меҳнатда тобланишга, спортда чиникишга ундаб ўстирган. Тош кўтариш, югуриш, арқон тортишиш, кураш сирларини ўргатиб ўғилларининг руҳига, жисмига мунтазам равишда синдириб борган. Ҳар қандай машаққатли меҳнат самарасиз кетмагани каби, 7 ўғил

билимдон ва паҳлавон бўлиб во-
яга етишди. Мак-
табни аъло ба-
ҳолар билан кет-
ма-кет битири-
шиб олийгоҳлар-
га йўл олдилар.
Лекин курашдан
воз кечмадилар.
Улар ўз кураш

эди. Ўша бахтли лаҳзалар 20-асрнинг иккинчи ярмида ўзбек миллий кураши тариқасида муҳрланиб қолди. Турсун ота билан Гуласар биби бугунги кунда орамизда йўқ, 1992 йилда Қорақўлда Турсун ота хотирасига бағишлаб халқаро турнир ўтказилганлиги унинг аجدодлари руҳини бағоят шод этди. Президентимиз Ислон Каримовнинг эътибори, ғамхўрлиги билан миллий қадриятларимиз, урф-одатларимиз қаторида курашимиз ҳам бор бўй-баста билан қаддини ростлабгина қолмай, жаҳон майдонига йўл олди. Полвонзодалар оиласининг катта ўғли Нарзиқул Турсунов (мархум) — математик, кейингиси Жўрақул Турсунов (мархум) — биология фанлари доктори, профессор эдилар. Нурмухаммад ака эса — Қорақўл тумани қасаба уюшмаси бош-

Халқаро Кураш академияси президенти Норкул ЮСУПОВ: «Рафиқам суянчигим, фарзандларим эса менга қувват бағишлайди», — дейди.

ри, Паҳлавон Маҳмуд ҳақидаги ривоятлар, "Уч оғайни ботирлар", "Муқбил тошотар", "Етти оғайни ботирлар" эртақларини эсладим. Халқимизда: "От ўрнини той босар, Ота ўрнини — ўғил", деган

маҳоратлари билан аввал тўй ва байрамларда, кейинчалик кураш мусобақаларида мутахассислар назарига тушдилар. Машаққатли жисмоний машқлар ўз сама-

Жўрақул ва Нарзиқул ТУРСУНОВЛАР (мархум)

О. НУРМАТОВ суврати
(Давоми иккинчи бетда.)

Бугун буюк аجدодларимиз руҳини шод этиб, азал-азалдан халқимизнинг миллий ғурурига айланиб қолган Ўзбек Курашининг жаҳон майдонига чиқиши, унинг тан олинishi барчамизни бағоят қувонтирди.

Ислон КАРИМОВ

Ўзбек кураши... Халқимизга хос мардлик, жасурлик, бағри кенглик, иймон-этиқод ва ҳалоллик каби инсоний фазилатларни ўзида жамлаган бу спорт тури мустақиллик йилларида кўпгина миллий қадриятларимиз қатори шахсан Президентимизнинг ташаббуси, сайй-ҳаракатлари, эътибору эъзозлари билан қад рoстлади, доврўғи оламга таралди.

Яқинда Осиё ва Африка қитъаларида ўзбек кураши бўйича бўлиб ўтган навбатдаги чемпионатлар халқимизнинг азалий спорт санъати умуминсоний қадриятга айланиб бораётганидан далолат бериб турибди. Кейинги уч йил ичида дунёдаги 56 мамлакатда кураш федерациялари ташкил топди. Спортнинг бу тури АҚШ, Англия, Япония, Австралия, Канада, Бразилия, Ҳиндистонда кенг оммалашди.

Бугунги кунда Осиё, Европа, Америка ва Африка қитъаларида Кураш конфедерациялари изчил фаолият кўрсатмоқда.

Яқинда Кураш халқаро ассоциацияси ижроия қўмитаси халқаро Олимпия қўмитаси тажрибасидан келиб чиқиб, Ўзбек Курашини жаҳон миқёсида янада оммалаштириш, маъкеини ошириш, Олимпия ўйинлари дастуридан ўрин олишига эришишдек эзгу мақсад билан ўзининг олий мукофоти — Халқаро Кураш ассоциацияси олтин орденини таъсис этди. Низомга кура, мазкур юксак мукофот билан ушбу спорт турининг дунё миқёсида оммалашувидида алоҳида хизмат кўрсатган давлат арбоблари, кураш фидоийлари тақдирланади. Халқаро Кураш ассоциациясининг вице-президенти, Америка қитъаси кураш конфедерацияси президенти жаноб Эдгар Клауренинг тақлифига биноан ассоциация ижроия қўмитаси Ўзбек Курашини халқаро миқёсда ривожлантиришдаги улкан хизматлари учун бу олий мукофот билан биринчи бўлиб Халқаро Кураш ассоциацияси фахрий президенти, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовни тақдирлаш ҳақида қарор қабул қилди. Давлатимиз раҳбарининг бу юксак мукофот билан тақдирланиши мамлакатимизда спортни оммалаштириш борасида амалга ошираётган улкан ишларининг халқаро миқёсдаги яна бир эътирофидир.

Юртимиздаги ҳар бир отахону онахон иззату ҳурматда, кексаликнинг ўзига хос гаштини соришмоқда. Уларнинг ҳаёт йўллари, узоқ умр кўриш сирлари эса халқимизнинг маънавий турмуш тарзига келиб тақалаверади.

ЮРТИМИЗ ҲАМ,

Бўстонлик туманида "Маънавият ва узоқ умр кўриш сирлари" мавзусига бағишланган уч авлод учрашуви

даниятни ошириш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, соғлом авлодни шакллантириш учун шарт-шароитлар яратиш мақсадида 5 июл куни Вазирлар маҳкамасининг 242-сонли Қарори қабул қилинди. Унда ўсиб келаётган авлоднинг соғлом бўлиб, узоқ умр кўришини

роқ этаётган юртдошларимиз бир пиёла чой устида гурунглашишди. Малайзия, Эрон, Хиндистон, Индонезия давлатларининг Ўзбекистондаги элчихоналари вакиллари ҳам қатнашган бу тадбирда ўзбек миллий тўй маросимлари, удумлари ҳам саҳнавий кўринишларда намойиш этилди. Айниқса, 25 йилдан буён фаолият кўрсатаётган 80 ёшли Лазоқат ая Нуримова раҳбарлигида-

УДУМЛАРИМИЗ ҲАМ ГЎЗАЛ

таъминлашга хизмат қилувчи қатор тадбирлар ўз ифодасини топибди. Ёшларимизнинг соғломлиги уларнинг бахтли келажагини таъминласа, нуроний

ги "Гулёр" этнографик-фол-клор дастасининг кўшиқ ва лапарлари даврага фазл қилтирди.

Боғларнинг гулида, Меҳри бордир дилида. Бўстонликнинг оналари, Доим санъат йўлида, - дея қўйлашди онахонлар. Қораманас қўшқоғилик 101 ёшли Тўйтан она Мўлдиярова эса байрамга ўзининг 73 ёшли қизи Маржон билан келибди. Тадбир давомида бўстонлик чеварлар тайёрлаган миллий буюмлар кўргазмаси ҳам намойиш этил-

- Меҳнат киши дилини нурга, белини кучга тўлдирадиган, умрига умр қўшади, - дейди юз билан юзлашган Тўйтан момо 73 ёшли қизи Маржонга.

бўлиб ўтди. Тошкент вилояти ҳокимлиги, вилоят хотин-қизлар қўмитаси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги билан ҳамкорликда ўтказилган ушбу тадбир таассуротларга бой бўлди. Ушбу тадбирда Республика Бош вазирининг ўринбосари, республика Хотин-қизлар қўмитасининг раиси Дилбар Фулмова қатнашиб сўзга чиқди.

-Бизнинг юртимиздаги муҳтарам қарияларимиз асрлар давомида эъзозланган, - деди у. - Яхши кўнларимиз, тўйларимизни ҳам уларнинг дуолари билан бошлашимиз бежиз эмас. Ҳар бир инсон фақат кексайган чоғида эмас, балки тугилган чоғидан давлатимизнинг диққат-эътиборида бўлади. Оилаларда тиббий ма-

- Санъат ва кўшиқ сеҳридан кўнглимиз гулдек яшнаб, юртдошларимизга қувонч улашиб яшаётган чарчамаймиз, - дейишади "Гулёр" дастасининг онахонлари.

қарияларимизнинг ҳаёт йўллари йиллар оша ҳаммамизга ибрат бўлиб қолаверади.

Уларнинг узоқ умрлари давомида турмушнинг кўпгина синовларидан ўтган кексалар, ҳозирги кунда жамиятимизнинг турли баҳаларида фаол ишти-

ди. Тадбиркор аёл Қуддусия Эшонхўжаева билан унинг шогирд қизлари тайёрлаган миллий зардўзи дўппилар хорижлик меҳмонларни ҳам жуда қизиқтириб қолди. Индонезиялик Хермоно хоним ўз халқининг "Батика" усулида тайёрланган миллий либосларини намойиш этиб, уни тикиш усуллари ҳақида сўзлаб берди.

Хиндистон элчихонасининг иккинчи - котиби жаноб Маниш, Малайзия элчихонасининг консули Рослан Чи Ахмад тадбир қатнашчиларини ўз халқларининг миллий урф-одатлари билан таништираркан ўзбек она удумларининг гўзаллиги, бетакрорлигини таъкидлашди.

Учрашувда уч авлоднинг энг ёш, жажжигина қатнашчиси чирчиқлик Шахлохон Худойберганава ижро этган рақсларни меҳмонлар ҳушнудлик билан томоша қилишди.

Басира САЙДАЛИЕВА

О. НУРМАМАТОВ суьрати

Ўзбек тўйларининг гўзал гулгожи бўлган "Келин салом" маросими чиндан ҳам бетакрордир, шундай эмасми?

ИБРАТ

Яқинда Самарқанд вилояти Жомбой тумани хотин-қизлар қўмитаси саяё-ҳаракати билан «Қарияларни қадрлаш йили» дастури асосида «Саричашма» маҳалласида ўтказилган тадбирдан бир олам таассурот олдим. «Қайнонамиз-онамиз, келинимиз боламиз» мавзусида ўтказилган ушбу қизиқарли учрашувда ибратли хонадонларнинг кайиёни қайноналари, ёш келинлар, муштақил ҳаёт оstonасига эндигина қадам қўётган қизлар билан очик мулоқотда бўлишди. Онахонлар ёш-ялангларга ўзларининг машаққатли ҳаёт йўллари, оила масъулияти, эр-хотин, қайнона ва қайноналар ўртасидаги муносабатлар, ҳурмат-иззат тушуналари, меҳр-муҳаббат, вафо ва садоқат, ҳаё-иба ҳамда фарзандлар тарбияси, келинлик бурчи ҳақида жонли мисоллар орқали фикр юритдилар.

2002 йил — Қарияларни қадрлаш йили

Учрашув фақат панду-насихатдан иборат бўлиб қолмай, Сочибий Уринбоева, Фузало Боймуродова, Бўстон Тоштемурова, Улуғой Абдуллаева, Чиннихол Примкулова ва Муяссар Раззокова сингари онахонларнинг келинлик давридаги хотиралари барчада илиқ таассуротлар қолдирган бўлса ажаб эмас.

- Қайнонам фариштадай кампир эди, - дейди улардан бири.

- Юзига қарашга ботинолмасдим. Гап қайтармиш ҳақида-ку, гап ҳам бўлиши мумкин эмас. Рўзгордаги ҳар бир юмушни покиза қилишга ҳаракат қилардим. Негаки, у киши тозалик, орасталикни хуш кўрардилар. Дастлаб келин бўлиб тушган кўнларимнинг бирида уйга меҳмон келадиган бўлиб қолди. Идиш-товуқларни тозалаш ювишни ўқитдилар. Ишимни битирган, ҳисоб бердим. Келиб қўрдилар-у уларни ўзлари қум билан ишқалаб қайтадан ювдилар. У пайтда товоқ ва чўмич-қошиқлар ёғочдан қилинган бўларди. Қайнонамнинг бу қилигидан қаттиқ мулзам бўлдим. Аммо, уришмадилар. Фақат: "Бу хонадонга эвсиз келин тушибди-да, деб кетишмасин қизим", деб қўйдилар. Уша воқеа менга умримга татиғулик мактаб, сабоқ бўлган.

Наҳадар ибратли воқеа, панднома эди бу. Учрашувга йиғилган ёш келин ва қизларнинг нигоҳларида онахонларимиз томонидан баён этилган шу хил пандномалардан чуқур таассурот излари ифода этиб турарди. Илло, бошқа жойларда ҳам шунга ўхшаш авлодлар учрашувини бот-бот ўтказилса миллий қадриятларимиз тантанаси, қолаверса оилалар тинч-тотувлигини таъминлашга муносиб ҳисса бўлиб қўшилари.

Хайрулла ҲАМРОЕВ

ТАЪЛИМ ВА ГЛОБАЛЛАШУВ ЖАРАЁНЛАРИ

Пойтахтимиздаги "Интерконтинентал" меҳмонхонасида Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ва БМТнинг Бошлар жағмармаси (ЮНИСЕФ) ҳамкорлигида ташкил этилган "Глобал таълими ўқув дастурларига уйғунлаштириш" мавзусида беш кунлик семинар бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз ҳукумати ва ЮНИСЕФ ўртасида имзоланган 2000-2004 йилларга мўлжалланган ҳамкорлик дастури ҳамда 2002 йилда бошлар ҳаётини яхшилашга қаратилган чора-тадбирлар режаси муҳокама этилди.

Семинарда таъкидланганидек, янги давр мактаби янгиқа бўлиши керак. Ушбу мактабнинг вазифаси берилаётган билимларни суст ўрганувчи, тўловчини эмас, балки улардан келгусида фойдалана оладиган ўқувчини тарбиялашдан иборат. Бунинг учун эса, ўқитувчи амалда ўқувчиға кўпроқ фикрлаш, муҳокама қилиш, таълим жараёнида фаол иштирок этиш имконини берган ҳолда ўқитишнинг илғор услубларини қўллаш лозим.

Мамлакатимизда қабул қилинган Давлат таълим стандартлари, ишлаб чиқилган ўқув дастурлари ва режалари ҳам шундан дарак беради.

Бугунги кунда республикаимиздаги барча мактабларда ўқувчилар биринчи синфданок Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни ўрганмоқда. Мактабда олинган билимлар ўқувчиларни ўз устиди ишлашга, ҳуқуқ ва мажбуриятларини яхши ўрганишига, келажақда улардан тўғри фойдаланишига ёрдам беради.

Амалий машғулотларда семинар иштирокчиларига глобал таълим таркибий қисмларини ўқув дастурларига уйғунлаштириш йўллари ўргатилди.

2000-2004 йилларга мўлжалланган ҳамкорлик дастури асосида тренерларнинг миллий гуруҳи ташкил этилди.

Жаҳонгир МУСАЕВ,
Халқ таълими вазирлиги
матбуот хизмати раҳбари

(Боши биринчи бетда.)

лиги, Шермухаммад Юсупов - Республика Ўрмон хўжалиги Бош бошқармаси бошлигининг, биринчи ўринбосари, Музаффар Юсупов - Республика божхона қўмитаси ходими, Норкул Юсупов - Халқаро Кураш академияси президенти, оилаларда икки қизнинг бири ўқитувчи, бири эса ҳамшира бўлиб ишлайди. Кенжа ўғил - Комил Юсупов Халқаро Кураш Ассоциацияси президенти, Комилжон Юсупов юзлаб кекса полвонлар билан сўбатлашди, курашимизнинг сир-асрорларини билан янада чуқурроқ таниди. Узоқ изланишлар натижасида ҳар қандай миллат учун энг қўлай бўлган Ўзбек Кураши қоидалари яратилди. Республикаимизнинг байроғи рамзини тасвирловчи курашчилар

ЎЗБЕК КУРАШИ — ТАРБИЯ МАКТАБИ

кийими янгиётдан яратилиб, барча Ўзбек Кураши мусобақаларига қатнашиб келди. Ўзбек Кураши қоидалари асосида ўтказилган халқаро мусобақалар видео кассеталарга туширилиб, жаҳоннинг барча қишлоқларига тарқатилди. Бу борада ака-ука Юсуповларнинг меҳнати бекиёс бўлди. 1998 йилнинг 6 сентябрий Ўзбек Курашининг бир неча минг йиллик тарихи саҳифаларига олашумул воқеа юз берган кун сифатида зарҳал ҳарфлар ила битилди. Лотин Америкаси, Африка, Европа ва Осиё қитъасининг 28 давлати иштирокчида Тошкентда бўлиб ўтган таъсис конгрессида "Халқаро Кураш Ассоциацияси" (ХКА) ту-

зилганлиги, халқимизнинг миллий қадрияти "Ўзбек Кураши" номи билан жаҳон майдонига чиққанлиги эътироф этилди ва бир овоздан Халқаро Кураш Ассоциацияси (ХКА) Президенти қилиб Комил Юсупов ва Халқаро Кураш Ассоциацияси (ХКА)нинг доимий фахрий Президенти қилиб Республикаимиз Президенти Ислам Каримов сайланди.

Шу йилнинг ўзида Халқаро Кураш академияси ҳам ўз фаолиятини бошлади. Унинг биринчи президенти этиб, биология фанлар доктори, профессор, таниқли полвон Жўракул Турсунов сайланди. Ҳозирда жаҳоннинг 4 қитъасидаги 50 дан зиёд мамлакат-

да Ўзбек Кураши федерациялари тузилиб, курашни ўз спорт дастурларига киришти, унинг сир-асрорларини ўзлаштирмоқдалар.

Жаҳон майдонларида: "кураш", "ҳалол", "ёнбош", "чала", "дакки", "танбех", "ғирром", "тўхта" каби ўзбек кона сўзлар янграмоқда. 20-асрнинг охири, 21-аср боши ўзбек курашининг тикланиши, раванқ топиши учун кенг йўللарни очиб берди. Бундан муҳтарам Президентимизнинг алоҳида салоҳияти ва ўринлари борлигини бутун жаҳон аҳли кўриб турибди.

Ўзбек Кураши туфайли дунё

халқлари ўзбек миллати тарихи, унинг қимлиги, ўтмиши, бетакрор аънавалари, урф-одатлари билан танишмоқдалар. Ўзбек кураши, мактаб ва коллежларда дарслик, машғулот сифатида алоҳида кириштирилиб ўрганилмоқда.

Ўзбек кураши энг ҳалол ва жозибадорлиги туфайли жаҳонда яшин тезлигида тарқалмоқда. Биз курашимизнинг яқин йилларда Дунё Олимпиадасига киришига ишонамиз. Бу йўлда Юсуповлар сулоласининг давомчилари кўпайиши ва яна минглаб бошқа сулоалар етишиб чиқишини чин дилдан истаб қоламиз.

Тоҳир НОРИМОВ,
Фарҳод САТТОРОВ

НИГОРА

Оила ва жамият

№ 29 (560) 17 — 23 июл 2002 йил

Oila va jamiyat

АКБАРЖОН!
Сени таваллуд айёминг билан чин кўнглидан табриклаймиз. Ишларингга омад, соғлиқ тилаймиз.
Ота-онанг бахту камолингиз кўриб қувониб юринсин.
Дўстинг Уткир, тоғанг Жаъфар

Меҳрибон онажонимиз Гулсара ОҚБОЕВА!
Сизни муборак 64 ёшга тўлганингиз билан чин юракдан табриклаймиз. Биз сиздай онажонимиз борлиги учун Оллоҳга шукрона айтамыз.

Хурматли ФАРРУХБЕК!
18 июл — туғилган кунинг билан чин дилдан табриклаймиз. Ўқин ва ишларингга омад, ўзингга соғлиқ тилаймиз.
Оила аъзоларинг

Синфдош дўстларим ХАСАН, ЭШНАЗАР ва ХОЛМУРОД!
Сизларни 40 ёшга тўлишингиз билан табриклаймиз. Сизларга соғлиқ, узоқ умр ва бахт тилаймиз. Эзгу ишларга беш бўлиб юринлар.
Хурмат билан Сафаркул, Луқмон, Рустам ва Тожибой Чирокчи тумани

Хурматли аяжонимиз МАВЛУДА!
Сени таваллуд айёминг билан чин кўнглидан табриклаймиз. Бахтлиқлик ҳамма сиз бўлинг. Ўзингиз узоқ бўлиб, тўлишингизга беш бўлиб юринг.

Сиз борки бу дунё чиройли, Сиз билан нуралир бу жаҳон. Соғ бўлинг фарзандлар бахтига, Юз ёшга кирингиз онажон.

ОИЛА-14
Тошкентлик, 30 ёшли, 4 хона-ли уйи бор, ичмайдиган, чекмайдиган (бўйи 178 см, вазни 59 кг.) йигит 18 дан 30 ёшгача бўлган қиз билан танишиб оила қурмоқчи.
ЭСЛАТМА: «Қайда ўзи ўша бахт?» рукни остида берилган эълонлар эгалари билан боғланмоқчи бўлганлар мактубларини тахририятга юборишлари ёки ўзлари таширф буюришлари керак. Телефон орқали маълумотлар берилмайди.

ОИЛА-15
Тошкентлик, 23 ёшли, ажрашган, ўрта маълумотли, пазанда, ораста жувон ичмайдиган, чекмайдиган, хунарли, 30 ёшгача бўлган уй-жойли тошкентлик йигит бўлса танишиб бахтли оила қуришни истади.

ЭЪЛОН
«Окулист» хусусий шифохонаси замонавий тиббий ускуналарда а) болаларда жарроҳлик йўлисида йиланлик даволади; б) болалар амблиопиясида қўриш қобилиятини тиклайди; в) тўнжар ёрдашда ушқунларда миопия ва гиперметропияда қўриш қобилиятини тиклайди.
Мурожаат қилиш учун манзил: Чилонзор - 12, 17-уй, 3-хонадон. Мўлжал: Фарход бозори ва Саноат қурилиш банки орқали. Тел: 76-89-89

БУВИМ МЕНИ АСРАБ-АВАЙЛАРДИЛАР

— Мен бобом билан бувимникида катта бўлганман, — дейди бир дўстим. — Улар менга жуда меҳрибон, айниқса бувим мени еру кўкка ишонмасдилар. Юқори синфда ўқийдиган вақтларимда кечалари билан дарс тайёрлардим. Бувим мен дарс қилиб ўтирган хонага ярим кечаси ҳам омад олиб кириб: «Қорнинг тўқ бўлса, дарс ҳам миангга яхши киради. Еб олгин, совимасин», — дер эдилар.

Мақтабни битириб, ўқишга кирдим. Менга ҳамма нарсга етарли, фақат бувимнинг ҳамхўрликлари етишмасди.

Бир кун ётоқхонада ухлаб ётиб туш кўрибман. Тушимда томинг тепаида эмишман, пастда эса тўй бўлаётган эмиш... Аммаларим, холаларим рақс тушишарди. Бувим эса ҳеч кимга қарамас эмишлар. Назаримда мендан хафа кўринарди. Мен эса пастга сакрамоқчи бўлаётганман, юрагим дов бермапти...

Жикка терга ботган кўйи ўйониб кетдим. Бувимнинг ўзлари: «Киши тушида ўйнаса — ноҳушлик», — дер эдилар... Кўрган тушимдан юрагим ғашланди.

Уйга кўнғироқ қилиш учун кўчага отландим.

«Бувингиз мазалари йўқроқ. Бир келиб кетсанг яхши бўларди». Дадамнинг бу гапларидан сўнг уйга қараб «учдим». Афсуски, бувижонимнинг дийдорларини кўриш менга бошқа насиб этмади...

Мана шунга ҳам 7 йил бўлаяпти. Аммо ҳозиргача бир тушни такрор-такрор кўраман. Оппоқ доқа рўмол ўраб олган бувим қўлида овқат ётоғим оstonасига келиб, жим турадилар. «Киринг бувижон, соғиниб кетдим сизни», — дейман. Бувим эса жим... Фақат астма асорати — гижиллаб нафас олишлари эшитилади. Ичкарига кирмай, оstonам олдида туриб-туриб, кейин секингина нари кетадилар...

Бирор хурсандчилик рўй берадиган бўлса, бувимнинг юзлари тиниқроқ кўринади, тўғрироғи жилмайгандек бўлади. Агар бирор ноҳуш воқеа рўй берадиган бўлса, албатта хафа ҳолда кўриниб берадилар. Хуллас бувим мени ҳалигача авайлаб, асраб келади.

ХОТАМ

Зомин

КЎМИРНИ ЮТИНГ...

(у сизнинг танангиздаги захарни ютади)

Дорихоналарда сотиладиган активланган кўмирни ҳаммамиз биламиз. Бу кўмир ўсимликлардан олинадиган, ҳеч қандай муҳитга эрмайди. 24-28 соат ичида танадан бутунлай чиқиб кетади. Унинг фойдали хусусияти шундан иборатки, токсик ва канцероген моддаларни, радионуклидларни ютади, холестерин миқдорини камайтиради, полиартритларда бўғин оғриқларини енгилаштиради. Одам семириб кетган бўлса, вазини озайтиради. Бу кўмир диабетда, атеросклерозда, псориазда, подаграда, умумий ахволни яхшилашда, ўт пуфаси ва бўйракларда тошлар ҳосил бўлишини тўхатишда, организм захарланиб қолганда ҳам жуда фойдалидир. Активланган кўмирни ҳар кун 3-5 таблеткадан 10-14 кун давомиди (овқатланишдан ярим соат олдин) ичиб туриш зарур. Дорини қабул қилаётган кунларда 1.5-2 литргача сув ичиш, шўр ва аччиқ нарсаларни чеклаш шарт.

Маслаҳатхона

ҚЎЛИНГИЗ УВИШСА

Қўлларнинг увишиб қолмишига бир қанча сабаблар бор. Томирлар хасталигида, орқа миаянинг бўйин қисмидаги нерв пўстлоқлари зарарланганда, юрак иши бузилганда увишади. Юраги хасталанган одам кўпинча чап қўл жимжилоғи ёки номсиз (жимжилоқ ёнидаги) бармоқнинг тунда увишиб қолганини сезади. Бунда увишиб жимжилоқдан бошланиб, биланнинг ички юзасигага тарқалади. Кўрсаткич ва ўрта бармоқнинг увишиби эса нерв пўстлоқларини босиб турадиган бўйин умуртқаси касаллигига алоқадор бўлади. Баъзида ҳамма қўл бармоқларининг учларида сезувчанлик йўқолади ва улар увишаётгандек туюлади. Агар бундай ҳолат рўй берса, демек танга А ва В дармон дорилари етишмаяпти. Бордию ўрта бармоқларнинг ички томони увишса, уларни букканда оғриқ кўзалса, бўғин касалликлари юзга келаётган бўлади. Қўл бармоқлари увишганда албатта шифокорга мурожаат қилиш зарур.

РЎЗҒОРДА АСҚОТАДИ...

Кўкатларни нам латтага ўраб совуқроқ жойга қўйсангиз яхши сакланади. Бир неча хил ошқўкни бирданига ишлатманг, бир-бирининг таъминини йўққа чиқаради.

Ловия анча эскирган бўлса, уни ишлатишдан аввал сувда ивйтиб қўйинг. Уриниб қолган гўштни зира билан мижғилаб қўйсангиз, ярим кун ичида унинг ноҳуш иси йўқолади.

Хўл мевалар буришиб қолган бўлса, бироз вақт совуқ сувга солиб қўйинг, аслига келади.

Буйракни пиширишдан аввал тенг иккига бўлиб совуқ сувга солиб қўйинг.

Гўшт қовурилаётганда унга тез-тез сув пуркаб турилса, мазали бўлиб пishaди. Молнинг жигари майин ва юмшоқ бўлиб пишсин десангиз, уни бироз вақт судта ушлаб туринг.

Турп танлаётганда адашманг, юмалоқ қора турп серсув ва шириндир.

Пишган тарвузининг пўсти ялтирок, бўлиб, чертганда жарангли товуш чиқади. Пишган қовунининг учи юмшоқ бўлади.

ГУЛЖАМИЛА тайёрлади

«САНАМ-СЕРВИС» замонавий ўқув маркази касб-хунар курсларига йигит ва қизларни таклиф этади.

4 ойлик
1. Бичиб-тикиш (чоқдан бошлаб); 2. Товуш таллаффуздаги камчиликларни бартараф этиш; 3. «Зардўзлик» (Бухороча);
3 ойлик
4. Фото суратга олиш; 5. Замонавий ускуналарда «Элита» парда, чойшаб ва бежирим ёстиқлар тикиш, ўй безатиш; 6. Торт, салатлар тайёрлаш (келин-куёв ифодаланган торт пишчириш (олий даражадаги кулинария — 10 кун); 7. Хамширалик (амалиёт билан); 8. Массаж (амалиёт билан); 9. Инглиз тили бошланғич ва давом эттирувчилар учун. Машғулот кинотасмалар ёрдамида ҳам олиб борилади); 10. Радио-техника таъмирлаш; 11. Компьютер; 12. Бухгалтерия; 13. Юмшоқ ўйинқоқлар

2 ойлик
15. Фантазияли гул безакларини ясаш; 16. Косметология; 17. Сарпашлик (амалиёт санолиб олиб борилади);
1 ойлик
18. Бадиий манюер ва педикюр.
ДИККАТ!!!
Ҳар бир курсларга тезкор гуруҳлар мавжуд. Ўқини битирганларга диплом берилади. «Элита» парда-чошаблари, фантазияли торт тайёрлаб бериш ва оқшом либосларини тикиш учун буюртма қабул қиламиз. Косметолог ёрдамида юз терисини даволаймиз. (Зилолат)

«КАМОЛОТ-КОМПЬЮТЕР» ўқув маркази таклиф қилади.

3 ойлик курслар:
— Инглиз тили, — Инглиз тили ва компьютер, — Бухгалтерия ҳисоби ва компьютер билимлари, — Банк иши ва компьютер билимлари, — Теле-радио-видео апаратураларини таъмирлаш устаси, — Рус тили, — Компьютерларни таъмирлаш устаси.

2 ойлик курслар:
— Компьютер билимлари: (Windows-2000, Ms Office) INTERNET, E-MAIL, — Бухгалтерия ҳисоби, — Ёнгил авто-электр қисми ремонтни. **1-С Бухгалтерия** дастури — **1 ойлик.** — Компьютер, принтер, телевизор таъмирлаймиз.

Курсларни тугатгандан сўнг диплом берилади. Манзилимиз: Тошкент, Навоий кўчаси-9, «Пищепром» лойиҳа институти биносининг 4-қавати. (ТРАСТБАНКнинг ёнида.) Тел: 41-33-96, 41-07-82

«ЎКТАМХОН» ўқув маркази ўқишга таклиф этади:
(ўқишга ҳар ойда қабул қилинади)

1. Бичиш-тикиш — 3 ой; бошловчилар учун — 6 ой. Бунда сиз 100 дан ортиқ замонавий либослар, костюм-шым, бешик усти жиҳозларини бичиш-тикишнинг моделлаштиришнинг ўрганасиз. 2. Хамширалик — 6 ой. 4 ой ўқиб, 2 ой амалиёт машғулотлари ўтатилади; 3. Каштачилик — 3 ой, машинада тикиш — 3 ой; 4. Зардўзлик (бухороча) — 3 ой;

5. Сартарошлик — 3 ой (амалиёт билан), эркаклар учун — 2 ой; 6. Массаж (амалиёт билан) — 2 ой; 7. Торт ва турли хил пишчириклар — 2 ой; 8. Инглиз тили — 3 ой; 9. Парда ва пкриваллар тикиш — 1 ой.

Ўқини тугатганларга диплом берилади. Лиц: № 587
Манзилимиз: Юнусобод тумани, 3-мавзе, 1-уй, 31-хона. Мўлжал: Юнусобод бозори орқасида. Тел: 121-77-72 (соат 8 дан 17 гача), 125-46-27, 125-97-93 (кеч соат 17 дан 22 гача).

ЎЗБЕКИСТОНДА ЯТОНА БИЧИШ ВА ТИКИШ ЎҚУВ МАРКАЗИ «МОҲИР ҚўЛЛАР»

Кўйидаги пуллик курсларга қабул эълон қилади:
— Моделли-технолог (бичиш-тикиш курслари) — 2; 4 ойлик; — Моделли-конструктор (янгил моделларни яратуви, 100% бичиш билан шўнғулаш шартли асосида) — 2 ойлик; — Эркаклар кийими — 2 ойлик; — Айёллар костюми, пальтоси, плащани — 3 ойлик; — Дарпарда, парда, чойшаб, ёстиқ, деструкторлар — 1,5; 3 ойлик.
ДИККАТ! Хоҳловчилар учун яқин тардада кичик-гуруҳларда (3-5 кишилик) олиб борилади. Ёғи таътилли даврида махсус гуруҳлар қабул қилинади.
Мақтаб ўқувчилари учун чегирмалар мавжуд!
Битирганларга диплом берилади.
Қабул ҳар кун (яқшанбадан ташқари) соат 10 дан 14 гача. Манзилимиз: Пушкин кўчаси, 7-уй, 3-бизнес мақтаб,
4-қават, 524-хона. Мўлжал Метроинг «Амир Топур» бекати, Магазин «Top moda», Тел: 133-73-97, 76-71-95.

Табиий газ, сув, 6 сотих ери бор, 5 хонали (ости ер тўла) ҳовли сотилади. Манзили: Тошкент тумани, Мустақиллик кўчаси, 80-уй, 5-проезд. Тел.: 40-03-26, 133-41-83

2-Тошкент Давлат педагогика билим юрти томонидан Исмоилова Наргиза Нигматовнага 1997 йилда 19573-рўйхат рақами билан берилган 051596 — рақамли димплом йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Шеър — юракнинг ойнаси, шеър — юракнинг мусикаси, шеър — эзулик-ка чорловчи машъала. У риёни тан олмайди. Риё бор юракда шеър тугилмайди. Қаранг, Абдулла Орипов шеърятга қандай баҳо берган:

**Ҳамдам бўлдинг мен билан,
хар қандайн кунларда,
Юлдуз бўлдинг чарогон,
энг қоронғу тунларда.
Сухбат қурдик гоҳ шодон,
гоҳ хазин унларда,
Энг олий бахтим менинг,
онажоним шеърят,
Топган тож-тахтим менинг,
жонажоним шеърят.**

Тахририятимизга ҳар куни кўплаб мактублар келади. Деярли уларнинг тенг ярми шеърлар.

Навоийлик муҳлисамиз Дилафруз Фармонова бир нечта чиройли шеър йўлаган. Бир шеърда шундай дейди:

**Кенг дунёни келадиги кучим,
Гуллар гўзал, майсалар тоза.
Қалдирғочга қўшилиб учгум,
Гул бахтимни қилиб овоза.**

Бу мисраларни ўқиб, сизнинг ҳам кўзларингиз чараклаб очилиб кетгандай бўлади. Сиз ҳам атрофга ҳавас билан қарайсиз. Осмонда чарх уриб учаётган қалдирғочларга қўшилиб учгиниз, сиз ҳам бахтингизни еру осмонга овоза қилгиниз келадиги.

Тошкентлик Сардор Комилов ёзмишларини тахририятимизга йўлларкан, шундай сўзларни қўшимча қилибди: "Илоҳи бўлса фақат "таниш" ва "нозик" одамларни эмас, балки газетангизга ният қилиб нома ёзганларни ҳам гоҳида кетмик дилини қувонтирсангиз". Очиги Сардорнинг бу гапи бизга оғир ботди. Шуни айтиш жоизки, биз имкон қадар шеърят қонун-қоидаларига жавоб берадиган асарларни чоп этамиз. Умид билан бизга мактуб йўлаган муҳлисларимизни "таниш" ва "нозик" одамларга ажратиб одати бизда йўқ. Шеър кўнгил мулки, деган нақл бор. Бир кўнгил мулки, миллионлаб кўнгилларнинг мулкига айланиши керак. Дард, фикр, бадий тасвир ва ифода ўйунлашса гўзал шеър тугилади. Сардорнинг машқларида дард бору маҳорат етишмайди.

Бошланмиз, нону тизимиз манбаи хокисоримиз она Ватанимиз ҳақида қалам тебратган муҳлисларимиз талай-

гина. Шулардан бири бухоролик Нигора Файзиева қуйидаги жумлаларни тизган:

**Йиллар ўтаверар, Ўзбекистоним,
Юксалиш пайтидир бугунги дамлар.
Кўрасиз, бир жаннат бўлар диёрим,
Ўзалигин тушунар ҳамма одамлар.**

Шундай йўсинда тошкентлик муҳлисамиз Гулнора Расулова ҳам қалам тебратган.

**Онажоним, меҳрибоним,
менинг суянган тоғим,
Сиз борсизки, бу дунёда,
йўқдир менинг армоним.**

ЭНГ ОЛИЙ БАХТИМ МЕНИНГ, ОНАЖОНИМ ШЕЪРИЯТ

Бу сатрлар тошкентлик муҳлисамиз Дилфуза Пулатова қаламига мансуб. Шу ўринда бир нарсани таъкидлаб ўтмоқчимиз. Халқимизда: "Онанинг кўнгли болада, боланинг кўнгли далада" деган нақл бор. Бизнинг ҳам кўнглимиз "далада" бўлмаслигини жуда ҳам хоҳлаймиз. Акмал Икромов туманидан Сабҳот, Ўрта Чирчиқ туманидан Элбек Абдуллаев, Фарғонадан Ўзёзохон Сулаймонова, Раёнхон Усмоновлар ҳам ота-оналари ҳақида жўшиб шеър ёзишган. Тошкент туманидаги муҳлисамиз Робия Эшмирова севган йигитига дил изхорини қуйидагича изхор этади:

**Сизни кўрдим баҳор кунлари,
Оқшомлари уйку йўқ энди.
Сизсиз, менинг жону жаҳоним,
Бу ҳаётдан кўнглим тўқ энди.**

**Доим гуллаб яшаб тур,
Бамисоли табиат.**

**Омад сенга ёр бўлсин,
"Оила ва Жамият" -
деб кўнглимизни кўтиради Шайхон-тоҳур туманида истиқомат қилувчи муҳлисамиз Каримжон Ўсупов. Биз ҳам унинг ижодий ишда омад ёр бўлишини тилаб қоламиз.**

"Мана 9 йилдирки "Оила ва Жамият" газетасининг муҳлисамин. Ҳар чоршанба-ини интизорлик билан кутаман. Шеърларим маъқул бўлса, газетада чоп этсаларингиз", - деб хат йўллабди хоразмлик муҳлисамиз Шуҳрат Орасимбетов.

**Ҳаёллар куну тун чулғайди мени,
Севгимга ишонгин, азобда жоним.
Унутай дейману, унутолмайман,
Ҳисларим мажбурлар ўйлашга сени.**

Яна ишқ шаробига лиммо-лим бир юракнинг ноласи бу. Фарғоналик Маҳбубахон Мамажонова, тошкентлик Сурайёхон Эрматова, самарқандлик Манзура Қудратова, наманганлик Насиба Оқбеваларнинг чизгилари ҳам ранг-баранглиги билан киши диққатини тортади. Севгидан сармаст, ота-онага меҳр, Ватанга муҳаббат, халқига садоқат руҳида ёзилган шеърларни... Тошкент

ҚИЗЛАРГА АТАЛГАН СЎЗЛАР

Муҳаббатга етишган юрак таъма қилмайди, сен ҳам мени сев демайди. Бу йўлда бору йўғини, ҳатто жонини ҳам ҳада этишга тайёр туради:

**Сиз мен учун илоҳийсиз, юксаксиз,
Сизни минг бор баланд кўйдим ўзимдан.
Бола-чақа ташвиши жўн сўз, шаксиз,
Сиз баландсиз рўзгор деган тўзумдан -
Ул ишларни сизга раво кўрмадим, -
дейди ишққа учраган юрак. Яна дейдики, неча йиллаб кутганим - шундоқ улғу кишини ўтин-кўмрга аралаштирайми? Ўзимдан-да ортиқ кўрганим - шу зотни рўзгорнинг яхши-ёмон ишлари билан уринтирайми? Йўқ, мен уни юрагимнинг тўрига ўткизиб, ўлғунимча бағримда кўтариб юрай! Яхшиямки, Оллоҳ юрак исмли хилқатни яратган! Ва мен:**

**Бу вафодор юрагимни,
Асраб ағёр қасдидан.
Яширдим жон оғриси-да,
Суюқларим остига!**

Муҳаббат ёруғ дунёдан орттирган энг муборақ хазинангиз, суйган кишингиз эса энг, энг асраганингиздир. Муҳаббатнинг азиятини ўзингиз тортганингиз учун, суйган кишингиздан кўнглингизни яширин тутасиз. Уни суйишини билиб қолса, ўтига ўт қўйилмасин дейсиз:

**Сизга эшик ёлдим, йиғлаб ёлдим,
Остонамга девор урдим, чидадим.
Сиз тилаган тўйгуларим ўт тили -
Сизни ўтга отолмадим мен дадил,
Кўйишларни сизга раво билмадим.**

Бу дунёни кўзингизга камалак рангиде кўрсатадиган, ҳар кун ҳил эрталар айтиб, сизни улағтирган шу МУҲАББАТ-ДИР! Уни орзу қилиш, унга ҳаёлан эргашиб ва у билан ҳаёлан гаплашишдан бахт йўқ!

Муҳаббатни моддий нарсага айлантирмаслик жоиз. Уни умр деб аталган қарвоннинг бошига маёқ қилмоқ, рўзгор деган маконнинг тепасига чирок этиб илмоқ даркор. У шундай озорсиз нурки, бутун ҳаётингизни холисона ёритиб, унга илқилик ва тўлиқлик бахш этиб туради.

Рўзгорингизга ҳам ҳалақат бермайди. Ҳа, худди шундай! Ҳаётингиз текис кечса, яхши тутум ва яхши рўзгор эгаси бўлиб, атрофдан яхши баҳо олсангиз, юракларингизнинг яширин жойлари билан: "Шу жиҳатларимни ўша одам кўрсайди", деб олис бировга илинасан. Ҳар хато қилганингизда: "Яхши ҳам шу ҳолатимни ўша одам кўриб қолмайди", дея иззалик ичра ўзингизни ростлашга тушасиз. Фарзандларингизнинг энг чиройлигини унга кўрсатгингиз, энг тотли тайёргларга таомларингизни ҳаёлан унинг олдига қўйгингиз келади. Жуфтингизнинг хурматини ҳар бора жойига қўйганингизда, жуфтингиз сиздан мамнун бўлган пайтларни ҳам ўша олис биров қўйишини хоҳлайсиз. "Мана, атрофим мендан рози, менга қўйган меҳр ва ихлосингизни бир умр оқлаб яшайман", дегингиз келади ва деб яшаб борасиз...

Ҳақиқий ишқ холисонадир. Сиз кўнгли қўйган кишингизга бир умр бахт тилайсиз. Унга азиз бўлган нарсалар сиз учун ҳам муқаддасдир.

**Муҳаббатин юта олган
Бир денгизман, ёр-ёр.
Сизни ўзга қўлга берган
Мардингизман, ёр-ёр.
Майли, сиз деб бағрим ёниб,
Тамом бўлсин, ёр-ёр.
Сизни олган ўша қўллар
Омон бўлсин, ёр-ёр.
Ўмингизда тилайдирман
Толеда ташт, ёр-ёр.
Бор бўлсангиз бу дунёда,
Шу бизга бахт, ёр-ёр, -
деган лирик қаҳрамоннинг самимиятини қаранг. Суйган кишини ўзга билан ял-ял ёниб ўтиришини қилиб туриб кутгай олган, ёрни бой бериб, муҳаббатга суюнча яшаб ўтишни бахт деб билганлар ҳақиқий бахтиёрлардир.**

**(Давоми. Боши ўтган сонларда.)
Турсуно СДИҚОВА**

СИЗ БИЛАН ФАХРЛАНАМИЗ

Шўрчи туманида яшаб, ижод қилаётган азиз падари бузрукворим Бозор МЕЛИКОВга!

ламай, қалбимдаги дурдек тўйгуларимни ифода этишга қийналаман. Дадажон, мен сизнинг иккинчи жаҳон урушида кўрсатган мардликларингизни яхши биламан. Урушдан кейинги йилларда ҳам ногиронлигингизга қарамасдан бизларни деб

Фақат сизга аталган сўзим

орайман. Бизнинг олдидидаги бурчингизни ҳамиша сидқи дилдан адо этиб келдингиз. Бировнинг ҳақига ҳиёнат қилмадингиз. Адолат тарафиди туриб қалам тебратдингиз. Бойликка, роҳат-фароғатли ҳаётга интилмадингиз. Одамларга яхшилик қилишни энг олий бурч деб билдингиз. Оламак, одамларга бўлган меҳру муҳаббатингиз - ҳайратларингизни шеърларда акс эттирддингиз.

1998 йилда чоп этилган "Сурхон гуллари" шеърый тўпламида сизнинг ярим асрлик ижодингиз намуналари ҳам этилган. Очиги, қайсики шеърят шайдо-

сининг қўлида китобингизни кўрсам, кўксим гурурга тўлади. Сиз учун ижод йўли осон кечмагани яхши маълум. Тўрт-беш йил муқаддам "Ўзбекистон овози" газетасида шoir ва публицист Салим Ашурнинг сиз ҳақингизда ёзган мақола-сини ҳали-ҳануз сурхонда-

ри". Юртимиз мустақилликка эришганидан буён кўраётган дамларингиз умрингизнинг ҳақиқий баҳори эканини назмий сатрларда фахрланиб ифода этгансиз.

Оиламиз учун бутун юртимиз ардоқли. Тунов кунни юртбошимизни телевидорда кўриб: "Илоҳим, шу улуг инсонга бизнинг ёшимизни берсин, биздан ҳам узокроқ умр кўрсин!", - дея кўзингизга ёш олганингизда Тошкентдан тўлиб-тошиб келган Бобир акамнинг ҳам киприкларида ёш кўрдим. Ўзим ҳам ўшанда ҳеч кимга сездирмай унсиз йўлладим. Оллоҳим бизнинг мана шу илтижоларимизни ижобат айлосин.

Дунёдаги энг бахтли инсон ким, деб сўрасалар, ҳеч иккиланмай: "Журналистларнинг фарзандлари!", деб жавоб берган бўлардим. Чунки дунёни тийрак кўз ила кўриш, ҳаётда ҳаққоният чўққисига эришишни олий мақсад, деб билиш уларга қон билан кираркан. Жумладан, биз фарзандларингиз ҳам Сиздек журналист ва шoir отамиз билан жуда-жуда фахрланамиз. Бахтимизга Сиз юз ёш билан ҳам юзлашинг!

Гулнора МЕЛИКОВА

ХАЛИ ХАЁТИНГИЗ ОЛАМДА...

Кўнгирақларингиздан бири

- Бир куни телефонда тасо-
дифан Анвар деган йигит би-
лан танишиб қолдим, - дея гап
бошлади телефон орқали
ўзини Шахноза деб таниш-
тирган қиз. - Телефон орқа-
ли деярли ҳар куни гапла-
шиб турдик. Сўнгра яқиндан
танишиб, бир-биримизни
ёқтириб ҳам қолдик. У ақлли,
ўзига ишонган йигит. Мен
унга ўзимга ишонгандек
ишонаман. Аммо ойим...

- Ойингиз у ҳақда била-
димми?

- Биладилар. Ҳатто телефон
орқали бир неча бор гап-
лашдилар ҳам. Бошида гап-
лашимизни таққиллаб
қўйдилар. Анвар акам мени
қаттиқ севимни, уйланиши-
ни, яқинда совчи юбориши-
ни айтгач, ойим бироз юм-
шадилар.

- Совчи юбордимми?

- Юбормоқчи эди. Лекин
яқинда Анвар акамнинг экин
бир қариндоши вафот этиб-
ди. Шунинг учун бу иш бир
оз кечикди. Ойим эса: "Ана,
айтмабмидим, у сени лақил-
латиб юрибди, деб. Совчи-
ларидан дарах ҳам йўқ", де-

дилар. Ойим мени бирга иш-
лайдиган дугонасининг ўли-
га бермоқчи бўлди. Мен жуда
қаттиқ қаршилиқ қилдим.
Ойим яна менинг кўнглимга
қарадилар. Уйда мендан кей-
ин синглим ҳам бор. Ойим-
нинг фикру ёди синглим ик-
кимизда. Сал нарсасга асабий-
лашиб, бўлар-бўлмасга жаҳ-
ли чиқиб, мени қойийдиган
бўлиб қолдилар.

- Ёшингиз нечада, синг-
лим?

- 18 да.

- Хали ёш экансиз. Ойин-
гиз шошмасалар ҳам бўла-
ди.

- Биласизми, опа. Онамни
нимагадир Анвар акамга
ишонгилари келмайдми. У ав-
вал бир қизни яхши кўрган
экан. Аммо қиз Анвар акамга
ҳарбий хизматга кетганида
бошқа йигитга турмушга чи-
қи кетибди. Шу сабаблим,
Анвар акам менга қаттиқ тура-
ди. Бирор жойда ишлашимга
қарши, кинога, театрга бо-
ришни мутлақо тақиқлаган.
Унинг измидан чиқмаслигим-
ни истайди. Лекин ойимга
унинг ўзини бундай тўтиши

ёқмайдми.

- Анварни ўзингиз ҳам об-
дан суриштирганмисиз?
Хар қалай онангизнинг бун-
дай муносабати балки ўрин-
лидир? Ахир бунни умр сав-
доси дейдилар, синглим...

- Ҳалигина айтдимку, мен
унга ўзимга ишонгандек ишо-
наман, деб. Қалби тоза йи-
гит. Бекорчи ишларга вақти
йўқ. Доим бирор нарсанинг
ташвишида югуриб юради.
Телефонда баъзи йигитларга
ўхшаб ҳар хил гапларни гапи-
риб ўтирмайди, ёлғон гапир-
ганини ҳам, гапиришни ҳам
ёмон кўради. Мен уни макта-
ётганим йўқ. Қандай бўлса,
шундайлигича таърифлап-
ман. Мен шундай йигитни тан-
лаганимдан хурсанд бўлиб ке-
таман. Баъзан Анвар акамга
ойимнинг: "Сени яхши кўрса,
совчи юборарди", деганлари-
ни айтсам, "Мен қандай
қилиб уйимдагиларга совчи-
ликка боринглар, деб айта-
ман. Биз ахир азаликмиз-ку",
дейди.

Мен унга ишонаман. Ойим-
нинг ноўрин дашномларидан
ранжийман. Айтинг, нима

қилай?

- Синглим, сиз унга ишо-
нар экансиз, яхши. Аммо
севгининг синовлари бор,
ситамлари бор. Йигит ахди-
да собит бўлса, уйдагилар-
ини сизларнига юбориб
онангизнинг кўнглини тин-
читса бўлармиди...

Шундай дея суҳбатдошим
билан хайрлашдим. Яқинда
яна бир кўнгирақ бўлди:

- Опа, бу мен, ўша қизги Шахно-
заман, - дея йиглаб бошлади у.

- Нима бўлди, Шахноза,
тинчликми?

- Ойимнинг айтганлари рост
чикди. У мени алдаб юрган
экан. Унга ишонганим, у тўғри-
сидаги яхши фикрларимнинг
ҳаммаси бекор экан.

- Қаердан билдингиз? -
юмшоқроқ оҳанда сўра-
дим мен.

- Кеча ўзи билан гаплашдим.
Ҳеч қандай қариндоши ўлма-
ган экан. Айтишича, у мен би-
лан шунчаки гаплашиб юрган
экан. "Шахноз, мен уйимизда-
гиларни кўндирилмадим.
Бизнинг тенгимиз эмас", деб
оёқ тираб туриб олишди, деса
бўладими. Аҳволимни сизга

тушунтириб беролмаман.
Ойимга ҳали билдирганим
йўқ. Айтмасимдан ойимнинг
сиқилишларини билиб ту-
рибман. У менинг муҳабба-
тимни оёқ ости қилди. Энди
мен нима деган одам бўлдим,
ойимнинг, дугоналаримнинг
олдида...

- Синглим- дедим мен
унга, ўз вақтида унинг
кимлигини билиб олибсиз.
Хафа эмас, хурсанд
бўлинг. Олдин ишонган-
гизга кириб олиб, сўнгра
ора йўлда қолдириб кетиш
мартининг иши эмас. Сиз-
дан ҳам катта хатолик
ўтган. Кимлигини яхши
билмай туриб унга қўнғил
бериш... Қиз боланинг
жойи чиққунча онанинг
кўнглини минг битта ўй ке-
миради. Бунни тўғри тушу-
нинг. Бундан сўнг энди
хаётга енгил қараманг.
Қуриллажак оиланинг авва-
ло пойдевори мустаҳкам
бўлиши керак. Мағрур
бўлинг. Ишланг, ҳунар
ўрганинг. Онангизнинг
орзу умидларини, ишонч-
ларини оқланг.

Хулқар ҲОТАМБОВА

(Боши ўтган сонда.)

Шифохонага ётганидан кейин,
сўраб билсам, сочи чиройли тара-
лиши учун қишин-ёзин бошини
ювиб чала қуритиб, ҳар куни эрта-
лаб шундай ўқишга борар экан. Кўп
ҳолларда бошланг юрар экан. 2
ҳафта ичида унда яшашга бўлган
ишонч ортсга ортдики қамаймади.
Бирок шифо топишдан умиди узил-
ган эди. Бир куни ёнларида
ўтирсам: "Дурдонам, мени се-
васизми? Мен шол ёки кўр
бўлиб қолсам ҳам турмушга чи-
қаверармидингиз менга?" - деб
жовдираб жилмайишга ҳаракат
қилиб гапирди. Шунда мен ҳам
чидаб туролмадим: "Алишер ака, мен
сизни қандай бўлсангиз шундайли-
гингизча севаман ва бир умр бирга
бўлишга сўз бераман!" - деб йиглаб
юбордим. 40 кундан сўнг уйга жавоб
беришди. Шунда мен унинг онасига
охири ёрилдим: "Илтимос, тўйни
тезлаштиринглар. Майли, катта тўй
шарт эмас. Алишер акам сал тузалиб
олсин, катта тўй ўшанда бўлар. Мен
уларни бахтли қиламан! Менга уй-
ланишдек орзуига етсин", - деб йи-
глаб чиқиб кетдим. У секин-секин га-
пириб чарчаб қоларди. Шундан
кўпроқ мен гапириб у эшитиб ётар
эди. Чунки гапириш, ҳаракатланиш
мумкин эмас эди. Менинг кистовим
билан Алишер акамнинг қаршилиги-
га қарамай тўй кунимизни белгилаш-
ди. Тўйга тўрт кун қолганда мен Жиз-
захдан уйга жўнаётим хайрлашгани
кирсам, Алишер акам менга қараб:
"Дурим, жавоҳирим, мен сизнинг
охирги нафасимгача севаман, сизни
бу оламда энг бахтли аёл бўли-
шингизни истайман", - деб қўлимни
ўпиб қўйди. Мен билан қулиб хайр-
лашдик. Мен йўлга чиқдим. Лекин тақ-
дир ўйинини қаранг-ки, мен Жиззах-
дан чиқишим билан, қўл телефоним
жиринглаб қолди. Олиб: "Эшитаман",
- десам, Алишер акамни адаси: "Дур-
дона қизим, илтимос етиб келинг.
Лекин шошилмасангиз бўлмайди.
Алишер акангиз..." - деб жимиб қол-
ди. Шунда бўғимда тикилиб турган
аламлик аччиқ бир нима отилиб чиқ-
ди. Етиб келсам, қариндош-уруғла-
ри жам бўлишибди. Мен уларга
этибор бермасдан тўғри айвондан

Алишер акамни хонасига кўтарилдим
ва югуриб кирсам онаси қўлларини
силаб бошида ўтирибди. Мени кўри-
ши билан: "Алишерим, ана Дуринг,
жавоҳиринг етиб келди, ўғлим", -
деди. Кириб борганимда у мен томон-
га бурилиб зўрға қўзларини очиб се-
кин: "Дурим, етиб келдингизми, мен
сизни умуман ташлаб кетгим келма-
япти. Раҳмат сизга, охириги дақиқа-

у менга: "Дурим, келинг биз ҳам қан-
дай қилиб танишганимизни ва икки-
миз ўзгариб бошқа-бошқа инсонлар-
га айлланиб қолганимизни ёзиб, тенг-
дошу ватандошларимиз биздан ўртак
олишларини ёзайлик", деб айтганди.
Лекин мен бефарқлик оқибатида эмас,
вақтим бўлмаганлиги сабабли ўшан-
да газетга мактуб йўлламагандим.
Алишер акамни маъракаларининг

гит совчи юбориб қўймайпти, кеча-
ги сафар Алишержонни ота-онаси
билан бирга келибди. Сени С.га бе-
ришимизни у ҳам Алишердек яхши
болалигини ва сени бахтли қила
олишини айтишди. Охириги сўз сен-
да қолди, ўйлаб кўр", деб чиқиб кет-
дилар.

Бир куни Алишер акам билан уч-
рашиб сайр қиладиган, энг ширин
хотираларим билан боғлиқ бўлган
истироҳат боғига келиб, ўша севи-
ли ўриндигимизга ўтирсам: "Салом,
Дурдонахон! Яхшимисиз?" - деди
биров. Қарасам С. Мен уни кўриб
Алишер акамни кўргандек бўлиб
йиглаб юбордим. У мени овута ту-
риб: "Дурдона, мен сизларга ҳавас
қилар эдим. Хар сафар Алишер сизни
мактаб: "Мен Дуримдан хатто
бўса олмаганман. У билан қўл бериб
кўришиш учун ярим йилим кетди. У
мени энг пок ва иббли севгим", -
деб тўлиб тошиб гапириб берарди!
Унинг ўлимидан олдинги менга ай-
тган гапи: "С. сен жуда яхши йигит-
сан, Дуримни сенга топшираман.
Уни мен ўзим орзу қилганимдек энг
бахтли қил! Яна илтимос, уни сев,
қадрига ет! Асло унинг кўзидан
қайғу ёшлари оқмасин!", - деб мен-
га сизни топшириб кетган. Мен сиз-
ни Алишердек қаттиқ севиб қол-
дим. Агар севгимни рад
этсангиз мен бунни кўта-
ра олмайман! Дурдона,
мен сизни шошилтир-
майман ва сизни қутиш-
га сабрим етарли! Шун-
дай экан, сиз ҳаммасини ўзингиз ҳал
қиласиз! Алишернинг орзуларини
амалга ошириш, ҳаётим сизнинг жа-
вобингизга, бир оғиз сўзингизга
боғлиқ", - деб кўзимдан сел бўлиб
қуйлаётган кўз ёшларимни артиб
қўз сўзларини тугатди. Менинг ҳозир
бошим қотиб қолган, Алишер акам
тушимга кириб, мендан хафа экани-
ни айтиб туради. Азиз тенгдошлар
ва ҳаёт тажрибасига эга бўлган за-
мондошларим, менга тўғри йўлни
топишда ёрдам беринглари? Боши
берк кўчадан чиқиб тўғри
йўлни топишимда ўз маслаҳатларини-
гизни аяманг.

Дурдона

Сирдарё

БАХТЛИ БЎЛИШИМНИ

ИСТАГАН ЁРИМ

барчасини ўтказиб унинг
хурмати, севгим хурмати
учун кўй кириб, аза тутиб
юрибман. Минг афсуски,
энди уни топа олмайман.
Ҳозир жудаям паришон, ха-
ёлпараст, ёлғизликни севадиган ода-
мови бўлиб қолганман. Ҳаёлан Али-
шер акам билан гаплашаман, сирла-
шаман! Уйдагилар сал ёзилсин, яъни
эсдан сал чиқарсин, деб мени зиёрат-
гоҳларга ва Туркистондаги қариндош-
ларимизнига юборишди. У ерда ҳам
тура олмай қайтиб келдим. Келсам
ойим: "Қизим, Алишерни биз ҳам
яхши кўрар эдик, начора ўлим ҳақ,
қизим! Сенга Алишернинг яқин курс-
дош оғайниси бўлган С. исмли йи-

ларгача
ёнимда
турганин-
гиз учун,
сиздан
вафодор
у м р
йўлдош
чиқади.
А ф с у с
мен сиз-
ни... -
деб гапи-
ни давом
эттириш-
га нафа-
си етмай
типирчи-
лади. Мен
югуриб ай-
вондаги
шифокорни
чақирдим.
Ўзим йи-
глаб юбор-
дим. Шифо-
кор қайтиб
чиқиб мени
махкам ба-
ғрига бо-
сиб, бир қо-
ғоз бериб:
"Дур-
дона барда-
м бўл, сенга
сабр-
қаноат тила-
йман! Мен
қўлимдан
келганини
қилдим қи-
зим", -
деди. Мени-
нг ўша пай-
тдаги аҳ-
волимни та-
саввур эта
олмай-
сиз. Ушбу
кўргуликлар-
ни энг ёмон
инсонлар
учун ҳам ра-
во кўрмай-
ман! Мен
ўша маъшум
санани бир
умр ёдим-
дан чиқармай-
ман. Мен ўз
яқин инсо-
нимни йўқот-
ган кунимни!
Гарчи биз
оила курма-
сак ҳам, жуда
бахтли инсо-
нлар эдик.
Бирок бу кат-
та бахтимиз
улкан ва ач-
чиқ айрили-
қни олиб ке-
лиши ким-
нинг ҳам хаё-
лига келибди,
дейсиз?! Охи-
рги пайтларда
мен Алишер
акамга «Оила
ва жамият»да-
ги мақола-
ларни ўқиб
берар эдим.
Бир куни

Бошимдан кечирган бахтли ва бахтсиз, омадли ва омадсиз, яхшими, ёмонми ўтган кунларимнинг қисқача мазмунини сиз азиялар ҳўқимга ҳавола қиларканман, ҳаёт дебачасига эндигина қадам қўётган тенгдошларим ҳеч қўқилмасликлар, ва асосийси ўз бахтларини йўқотмасликлар учун ўзларига керакли бўлган ҳўсаларини чиқариб оладилар, деган умиддаман.

1997 йилнинг ёз фасли эди. Бир дўстимнинг тўйи бўлди. Ниҳо окшомида бир киз мендан кўз узмай, кузатиб юрганини сезиб қолдим. Дастлаб у киз менга унчалик ёқмади. Шундай бўлса-да, мен у билан танишиб олдим. Иسمى Нозима экан. Тўй тугагунга қадар ундан телефон рақамини олдим. Эртаси кўниёқ унга телефон қилдим. Узоқ суҳбатлашдик. Бу ҳўлат тез-тез такрорланиб турарди. Бу орада биз дўстлашиб ҳам олдик. У билан хайрлашган заҳотим, қалбимда соғинч ўти пайдо бўларди. Мен унинг ёнига ошиқардим. У мени бутунлай сеҳрлаб қўйганди. Ҳаёлларимдаги, оравимдаги киз — Нозима эканлигига ўшанда амин бўлдим. Ўзим билмаган ҳўлда унга қаттиқ боғланиб қолдим. Қалбимда аллақандай тўйгу кўртаси оча бошлади. Юракни ларзага солувчи бу бетакор ва гўзал тўйгунинг номи "Мухаббат" эди. Ҳа, ҳа, мен Нозимани севиб қолган эдим. Севгимни ундан узоқ яшириб юра олмадим. Бир кўни учрашганимизда бор гапни очик-ойдин айтдим. Шунда уни ҳам мени севишини, гарчан ўз оғзидан эшитмаган бўлсам-да, лекин кўзлари, қарашлари шундоққина ошқор этиб турарди. Ҳўрсандлигимнинг чеки йўқ, жўдаям бахтиёр эдим. Ҳўллас ўртамизда чексиз меҳр-муҳаббат уйғонди. Севдим ҳамда севиладим. Гўё бу бахт менга бир умрга берилганди. Мени севган, тушунган, ардоқлаган инсон ёнимда бўлади, деб ўйлагандим. Унга бутун ҳаётимни, жўнимни фидо қилишга тайёр эдим. Уни еру-қўқча ишонмасдим. Ўз вақт ичиде биз бир-биримизга қаттиқ боғланиб қолгандик. У ҳам мени жўда севарди ва ардоқларди. Биз бир-биримизга ҳаётда адасмаслик учун, севишимизга доимо содиқ қолишга ва энг муҳими ҳеч қачон ҳиёнат қилмасликка ваъда бердик. Ширин ҳаёлар оғушида сармаст эдим. Ўзимни еттинчи осмонда сайр қилиб юргандек ҳис қилардим. Лекин бу ширин онлар ўткинчи эканини, оравларим бари ҳам ҳаёлигини, бахт деб ўйлаганим сароб бўлиб қиқилишини ҳаёлимга ҳам келтирмасдим. Бахтимизга кўз тегдим, билмайман, бир кўни арзимоган сабабдан биринчи бор тортишиб, жанжаллашиб қолдик. Ўша кўни биз ҳиёбоннинг икки йўлагидан кетдик. Шу тариқа иккимиз ҳўли ҳаётимиз ҳам, йўлларимиз ҳам бошқа-бошқа бўлди. Наники ҳиёбоннинг, балки ҳаётнинг икки йўлидан кетган эдик. Ётхўл бўни аввалроқ кетганимизда эди, бошқароқ йўл тутган бўлармидим. Ҳўллас биз бир-биримиздан араблар юраредик. Кўнлар ўтди. Мен уни ёнимга келлишини кутар эдим. Афсўс... Бир кўни бир дўстим томондан тараша тушганди: "Нозиманинг тўйи бўлаяпти", - деса бўладими? Бошимга гўрзи билан урилгандек бўлди. Ўзимни йўқотиб қўёвдим: Кўзим олди қоронгулашиб кетди. Қўлоқларимга ишонмасдим. "Йўқ, бўлиши мўмкин эмас, ахир қандай қилиб ўзига турмушга чиқиши мўмкин? У мени севади-ку?" Миямни минг хил ўй кемирарди. Гўё туш қўраётгандек эдим. Саволларимга жавоб излаб, унинг ёнига бордим. Унга биринчи бўлиб: "Нозим, тўйинг бўлаяптими", - дедим. У бўлса пинагини бузмасдан совуқ охангда қисқа қилиб "Ҳа" деб жавоб берди. "Нега, нима учун бундай қилдинг, берган ваъдаларинг қани, унутдингми?" - десади илдамди. "Жўним, жавоб бер, бу гаплар "ёгон" деб айтгин", - десади, "Ҳаммаси рост", - деб кетиб қолди. Ортдан бордим. У: "Мен сизни севайман, ўз севганимга турмушга чиқаярман", - деса бўладими? Мен: "Нима, ҳали бошқа севганинг ҳам бормиди? Наҳот ҳамма ваъдаларинг пўч-ёноқ

бўлса, нега мени алдаб юрган эдинг", дедим. У бўлса: "Ортиқ сиз билан тортишгани тоқатим йўқ, сизга ҳисобот топширмайман", - деб жўнаворди. Шу кўндан дўнё кўзимга қоронгу қўринди. Бошимни қаерга ўришини билмайман. Наҳотки шу мен севган киз бўлса, ишонгим келмайди, ахир у бундай қилиши мўмкин эмас эди-ку. Бу мен севган киз — Нозима эмас. Нозима жўдаям менга меҳрибон эди. У бундай қилиши мўмкин эмас. Бу Нозима эмас, гўё ўша тананга кириб олган бошқа бераҳм киз эди.

лар билан яшаётган бир вақтимда, унинг турмушидан ажрашиб келганини эшитиб қолдим. Бу гапни эшитган заҳотим, қалбим соғинчга тўлиб унинг ёнига ошиқдим. Ўша дамдаги аҳволимизни кўрсангиз эди, ниҳоларимиз гўё ташнадек тўқнашди.

Мен учун у сира ўзгармаган, ҳали ҳамон ўша-ўша гўзал ва бетакор... Фақатгина чақнаб қулиб турувчи гўзал кўзлари маънос бокарди. Сездим, у қилган ишидан қаттиқ пушаймонда, виждон азоби уни қийнамоқда, ҳаёти сўниб

менинг яғонамсан-ку! Шўнча вақт мен фақат сени дея яшадим. Шўнча ҳўжрон азобида чекганимиз ҳам етар, мен айрилиққа ортиқ бардош бера олмаيمان. Илтимос, йўқ дема, биз бирга бўлайлик, сени бахтли қилишга сўз бераман. Мен сени аллақачонлар кечариб юборганман. Сенинг бунда айбинг йўқ. Бўнга фақатгина севгимизни кўра олмайдиган ҳасадгўйлар айбдор, - дедим.

У эса:

- Ахир одамлар нима дейди менга ўйлансангиз. Улар орасида бош кўтаролмай қоласиз-ку, - деди.

- Одамлар нима деса деярверсин. Сенинг айбинг нима? Ўринида бошқаси бўлганда балки у ҳам шундай йўл тутган бўларди. Ахир айтишади-ку, жажал келганда, ақл кетар, деб. Ҳар ким ҳам ҳаёти давомида хатоликка йўл қўяди, лекин ҳамма ҳам бўни тан олавермайди. Сenga бўлган севгимга, сenga ўйланишимга гап-сўзлар, урф-одатлар таъсир ўтказоламайди. Мухаббатим йўлида ҳар қандай тўсқинчи янчиб ташлашга тайёрман. Фақат сен ёнимда бўлсанг бас. Менга гап-сўзларнинг фарқи йўқ. Бу гап-сўзлар вақтинча. Кейинчалик ўша гап-пирганларнинг ўзи, бахтимизни кўриб, тилини тишлаб қолади. Мени ҳам тушунсинлар-да! Фақат сени севсам нима қилай, бошқасига мажбуран ўйлана олмаيمان-ку, учинчи инсонни ҳам бахтсиз қилиб, - дедим.

Ҳўллас, бир амаллаб севгилимни кўндирдим. Ота-онам ҳам аҳволимни кўриб, қаршилик қила оlishмади. Тез орада узоқ вақт интизорлик билан кутганим — тўйимиз ҳам бўлиб ўтди. У кўн ҳаётимдаги энг қувончли кўн эди. Ниҳоят висол онларимиз ҳам келди. Иккимиз биргамиз,

энди бизни бир-биримиздан ҳеч кимни айира олмайдим. Инсон учун бундан ортиқ яна қандай бахт бўлиши мўмкин? Аллоҳга беадад шўкр. Севгилим кечаю кўндўз ёнимда. Иссиғингдан ҳабар олиб турувчи меҳрибонинг ёнида бўлса, бундан ортиқ яна не керак. Тўғри, турли хил гап-сўзлар бўлди. Лекин мени энди гап-сўзлар қизиқтирмас эди. Аслида мен гап-сўз, миш-мишларга лоқайдман. Унга бўлган муҳаббатимни гап-сўзлар сўндира олмайдим.

Яқинда биз ширингина ўғилчали бўлдик. Севгимиз рамиз, муҳаббатимиз тими соли, оиламиз қувончи — фарзандимиз дўнёга келди. Ҳақиқатан ҳам дўнёда энди мендан-да бахтлироқ инсон йўқ. Ота-онам, қайнона-қайнотам ва яқинларимизнинг ҳам бахтимиздан қувончи чексиз. Ҳаёт оstonасига эндигина қадам қўяётган ёш йигит ва қизларга туганмас бахт тилайман! Бахтиёр ота ҳамда она бўлиш бахтига ҳамма муяссар бўлсин! Яғона тилагим: севишган қўнлар орасида мураккаб ҳўлатлар умуман бўлмасин. Севгиларга ҳеч қачон ёлгон аралашмасин. Доимо уни ёмон кўзлардан асрашсин. Ҳамма ўз севганига эришсин. Шўндагина бахтли оилалар сони бундан-да ортиб бораверадим.

Шу ўринда суюкли рафиқамга дил сўзим:

Азизам Нозима!

Сен менинг ҳаётимга кириб келдинг, уни тўдан ўзгартириб юбординг. Ҳаётимга мазмун бахш этдинг. Сен менга қувонч, соғинч, ҳўжрон, муҳаббат ва айрилиқ неллигини аңлатдинг. Бўнинг учун сендан миннатдорман. Сен мени биринчи ва чин севгимсан.

Азизам, сендан бир истамин: Бахтли оиламиз бугунги сокин мувозанатини кўп йиллар давомида ҳам йўқотмасин. Сени сўнгги нафасимгача севаман.

Жўнгинам, гўзалим,

борлигим менинг,

Жаннатим сенсан,

жўнгинам, севгилим,

Азизам, борлигим,

сенса сенарим. КАМОЛ

Тошкент шаҳри, Мирзо Улўғбек тумани

ЖўНГИНАМ, ГўЗАЛИМ,

БОРЛИГИМ МЕНИНГ

Унинг кетидан анча юрдим. Лекин бари бейфойда бўлди. Ҳаттоки тўйи кўни ҳам олдиға бориб, тўйини тўхтатишини, ҳали ҳам вақт борлигини айтиб ялидим-ёвордим. Аммо у сўзимни эшитишни ҳам истамди. Ноилж эдим. Қўлимдан бошқа ҳеч нарса келмади.

Тўйи ҳам бўлиб ўтди. Ҳаётимдаги энг оғир, аянчли дам ўша кўн бўлди. Бу кўни ҳатто душманимга ҳам раво кўрмайман. Энг оғири, ишонган инсонингнинг ҳиёнатини экан. Мен бир ўзим ёлғиз қолдим. Ҳаётим мазмўни, қувончи — Нозима, мени армонлар ичра, ёлғиз қолдириб кетди, бир ўзимни ҳўжронлар ичра ташлаб кетди. Менга ҳаётнинг қизиги қолмаганди. Кўнларим қувончсиз, тунарларим уйқусиз, ҳаётим маънисиз ўтиб борарди.

Менга ундан яғона ёдгорлик, у билан кечирган бахтли онларим, ширин дамларим, чиройли кўнларимнинг хотирасигина қолганди, ҳўлос. Усиз тирик мўрдага айланиб қолгандим. Фақат унинг ҳаёли ила нафас олардим. Менга на кўнимнинг ва на бир туғинимнинг мазмўни бор. Ҳар кўним, ҳар туғим бедор, ҳўжронда азобланардим. Мен фақатгина унинг учун яшардим. Ундан ўзгани менга кераги йўқ, кўзимга ундан бўлак ҳеч бир инсон кўринмасди. Қалбим фақат уни дер эди. Юрагимнинг ҳар бир ўриши унинг исмини такрорларди. Нозимасиз менга яшашнинг қизиги қолмаганди.

Инсон дўнёга ўлиш учун эмас, аксинча, яшаш учун келаркан. Мен энди фақатгина у учун, унга бўлган севгим ила яшашга, яхшими-ёмонми кўнларимнинг бариға чидашга қарор қилдим. Тўғри, ўзимга келиб олишим анча қийин бўлди, лекин энди мен ҳар кўнимга, армонлими-азоблими ҳаммасига чидашга қарор қилган эдим.

Бор қувончини ишға бағишладим. Нимагаки эришган бўлсам, бариға у туфайли эришдим. Йиллар ўтди. Иш билан овуниб яшаб юрдим. Лекин уни ҳаёлимдан бир зум ҳам чиқара олмадим. Чиқаришини ҳам истамасдим. Қалбимдаги орзу умидларим ҳали ҳам сўнмаган ва аксинча олов бўлиб қалбимни ёндирарди. У билан ўтган ширин онларни, қувончли дамларни, бахтли кўнларимни кўмсардим.

Шўндай ушалмаган орзулар ва армон-

бормоқда эди. Менинг эса юрагимдаги тўйгу, қалбимдаги ўша ушалмаган, армонга айланиб бораётган орзу-умидларим ҳали ҳам сўнмаган эди. Икки қалб соғинчга тўла... Биз ўша кўни узоқ суҳбатлашдик. Гаплашишимиз асносида менга бор ҳақиқат аён бўлди. Маълум бўлишича, ўша вақтда, яъни мен билан жанжаллашиб қолганидан сўнг, бир кўни яқин дўгонаси: "Севгилинг бошқа қизларга севги изҳор қилиб юрибди, уни ўз кўзим билан кўрдим. Олдинлари ҳам унинг шу нақалигини эши-

тардим, лекин сени хафа қилмай, деб айтмасдим. Сен унинг ҳаётини яғона киз эмассан", - деди. Нозима, табиийки дўгонасининг сўзига қаттиқ ишонибди. Ўша вақтда унга совчилар келаятган экан, алам устида совчиларнинг бирига,

ҳатто йигитни кўрмасдан туриб, розилик бериб юборибди. Кейин эса, кеч бўлса-да, аңглишганини аңлаган. Ишонган дўгонаси севгимизни кўра олмадан муҳаббат қасримизни вайрон қилганини, айтган барча сўзлари ёлгон эканлигини билиб қолди. Мени ҳамон уни севишимни, ундан ўзгага ҳатто қайрилиб боқмаганимни билган. Қилган ишидан пушаймон бўлибди. Лекин, "Энди гишт қолипдан кўчи. Ҳеч қачон у мени кечирмайди, мен энди унинг тенги эмасман", - деб мени унутти ёрига кўнгил қўйшини истаган, аммо бўнинг удрасидан чиқа олмаган. Ҳар доим ҳам инсон хоҳлаган нарса бўлавермас экан. Ахир кўнгилга буйроқ бериб бўлармиди. Ширин хотираларни унуттишга менга бўлган муҳаббати йўл қўймаган экан. Мени ҳаёлидан, юрагидан чиқара олмаган. Охир-оқибат, тўйи бўлганига ҳали бир ой бўлмасданок ажралиб келган экан. Мана неча йил ўтган бўлишига қарамай тақдир бизни яна учраштирди. Бўнинг учун Аллоҳга шўкроналар айтман. Нозимадан менга турмушга чиқишини сўраганимда унамади.

"Мен сизнинг севгингизга энди лойик эмасман. Севгингизни хор қилиб, сизга қанчалар азоб бердим. Шўнинг учун мени севгингизнинг уволи урди. Энди бахтли бўлишга лойик эмасман. Сиз албатта бахтингизни топасиз, бошқа кизини севиб қоласиз, ҳаётингиз ҳали олдинда. Мен бўнга ишонман, фақат сиздан битта илтимосим: мени кечиринг", - деб йўглаб юборди.

- Нозим, қандай қилиб сендан ўзгага кўнгил берай. Менинг яғона севгим, бахтим фақат сен-сан-ку? Сендан ўзганинг менга нима кераги бор, сенсиз менга севгининг ҳам кераги йўқ. Қандай қилиб ўзгани севай, қандай қилиб ўзгага юрагимдан жой берай. Ахир юрагимдан фақатгина сен жой олгансан-ку! Бир юракка қандай қилиб икки муҳаббатни сиғдириш мўмкин. Қалбимни фақат сен ром қилгансан, ҳеч ким сенинг ўрнингни босолмайди, ҳеч ким сenga ўхшамайди, сен

О. МУХАББАТ

Газетхонларимиз
ижодидан

ТАШНАЛАРГА СУВ БЎЛАЙ

Энди, юртим мустақил,
Ёнгин юрак, ёнавер.
Керак бўлсанг, юрт учун,
Шамъ бўлиб қолавер.

Агар юрак ёнамсанг,
Юлиб олиб отаман.
Бир амаллаб танамни,
Оловларда ёкаман.

Ёлқин бўлиб оловим,
Қоронғуни ёритсин.
Ватанфуруш кимсани,
Қовжиратиб қуритсин.

Кўлим учиб самодан,
Ёмғирларда қорашсин.
Ташналарга сув бўлиб,
Она еримга қайтсин.

ЁЛГИЗЛИК ШЕЪРИ

Одамзод удуми мозидан мерос —
Жисмимиз эврилур йиллар юкидан.
Сўнмағай муҳаббат, севги-эхтирос,
Ёшимиз ошса-да юксак чўққидан.

Ёр бўлиш нияти бўлса самимий,
Тақдирда ҳикронга бойланган аёл.
Садоқат тимсоли бўлсангиз, қани,
Армонли руҳимда гулларди ҳаёл.

Вафодор ёр бўлиш ишқиди ёнган,
Дилрабо бегойим бўлсайди бекам.
Ёлғизлик азоби ортида қолган,
Бахтиёр сездардим ўзимни мен ҳам.

Кизгалдокни ухлатиб гилос,
Кийинибди унинг рангини.
Олаканот - оч кўзда ҳавас,
Татиб кўриш гилос таъмини.

Баҳоройнинг илк меваси —
Жилваланар гилослар бoғда.
Билсанг, гулим, гилос жилваси —
Чехранг бўлиб туюлар менга.

Сўйлоқ чумчуқ тинмасдан сира,
Парвоз этар эрта наҳордан.
Полапонин ташвиши бор-да,
Гоҳо ошар баланд тоғлардан.

Келганида, полапонлари,
Огзин очиб, бўлишар хушҳол.
Чумчуқда-чи ўша онлари,
Оналги топади сайқал...

«Меҳрибонлик» уйига элган,
Келажаги — нури-дийдасин.
Чумчуқчаллик ақл битмаган,
Нодонлардан тангрим асрасин.

Собир НИШОНОВ

БУ БАЛОНИНГ ИЛДИЗИ ҚАЙДА?

Бир оилани биламан. Ойлада беш ўғил уйланди, кизлар турмушга чиқди, кейинчалик набири тўйларин бўлди, аммо эру хотин - нақ 30 йил бир-бири билан гаплашишмай ўтиб кетишади!

Келинг, эру хотин ўртасидаги бу нозонинг келиб чиқиш тафсилотини бир бошидан гапириб берай.

... Катта ўғил билан катта қизни уйлajoйли қилиб, навбат кичик қизига келганда эру хотиннинг фикри икки жойдан чиқиб қолди. Ота қизини ўзининг жиянига бермоқчи бўлади. Хотини эса бундан норози бўлиб: «Мен кизимни қарияга бераман деб ўстирганим йўқ!», - деб айтади. Бундай жавобни кутмаган эр кўлига эрк беради. Хотинининг ялиниб-ёлборишига парво қилмаган қайсар эр, уни роса дўппослайди. Отанинг бу қароридан қизи ҳам норози бўлиб: «Келиб-келиб отам тенгига тегаманми», - деб йиғлаётганида, отаси: «Берган тузимга тупуриб, сен ҳам менинг ишимга қаршилиқ қилаяпсанми, жиянимдан бошқасига тегсанг, рози эмасман», - деб қизини ҳам дўппослайди. Шу -

шу эру хотин гаплашмай кетишади.

Кейинчалик қиз олий ўқув юртига ўқишга кириб, бир йигит билан севишиб қолишади. Қиз йигитга отаси тўйга қаршилиқ қилишини айтса ҳам, йигит совчи юборади. Қизнинг отаси рад жавобини бергач, йигит совчиларини қайта-қайта киритади. Охири қишлоқ қарияларини орага қўяди. Совчилар кетгандан сўнг, эр: «Сен ўйлама мени рози бўлади деб, рози бўлганим йўқ, бўлмаман ҳам», дейди. Хотини эса: «Нега рози бўлмайсиз, дуо қилиб, оқ фотиҳа беринг», деса шунча йилдан бери ховуридан турмаган эр хотинини яна дўпплайди.

Ота қарши бўлса-да, қариндош уруғлар ўртага олиб тўйни бошлаб юборишади.

Тўй бошланиб, ҳовли меҳмонлар билан тўлган. Келинни олиб чиқадиغان маҳал отага оқ фотиҳа бериши кераклигини айтишади. Шунда ота: «Агар сен шунга тегадиган бўлсанг, оқ қилдим, менинг сендек фарзандим

Қиссадан хисса

жианим ўз ҳаётида ақинда юз берган қуйидаги воқеани қандоқ айтган бўлса, шундоқча эътиборингизга ҳавола этмоқдаман. Қиссадан хисса чиқариш эса, сизларга ҳавола.

Отам ул-бул харажатларимизга яраб қолар деб, уч-тўртта кўзи боқа бошладилар. Кўзилар қўйларга айланди. Ҳақиқатан ҳам пул керак бўлиб қолган пайтида, қўйнинг бўйнига арқон боғ-

виждон азобидан қутилмаган деб ўйлаб, яна бир қўйни етаклаганча бозорга йўл олдим.

Харидорнинг айтган нарҳида қўйни сотдим. Пулни қўй олган кишининг кўз олдида қайта-қайта санаб олдим. Шундан сўнг бозор оралаб ўтган сафарғи чолни излашга тушдим. Излаб-излаб уни чойхонада, чоллар даврасидан топдим.

ЮЗ СЎМГА СОТНАГАН ҚЎЙ

лаб, бозорга етаклайман.

Бир куни яхшигина семирган қўйлардан бирини бозорга олиб бордим. Аксига олиб нарҳини сўраган харидорлар нимагадир қўйни олай демасди. Зик бўлиб ўтирган пайтимида бир нуруний чол келди-да, мен билан савдолашди. Узоқ тортишиб ўтирмай яхшигина нарҳда қўйимни пуладим. Чол узатган пулни санаб кўрдим. Қарасам, 100 сўм ортиқча экан. Чолга сиздан кўз қиримни ташладим. У ҳеч нимадан хавфсирамай қўйнинг бўйнига ўз арқонини боғларди. Мен агар билиб қолса ортиқчасини қайтариб бераман, деб ўйладим. У эса мен билан хайрлашди-да, қўйни судраганча нари кетди.

Тўғриси айтсам, қилган ишимдан кўнглим хижил бўлиб уйга қайтдим. Отамга пулни бердим. Бироқ бир ҳафтагача ич-этимни еб қўйдим. Арзимадан бўлса ҳам, 100 сўмни қайтармаганимга жуда афсусландим. Мен учун арзимас бўлса, ҳалиги нуруний чолнинг пешона тери билан тоғландир, деб ўйладим.

Бахтимга кейинги чоршанба куни (биз томонда чоршанба куни мол бозори бўлади-да), отам яна бир қўйни сотиб келгин, деб тайинладилар. Мен бу сафар албатта қилган хатоимни тузатишни - ўша чолни топишни дилимга тугиб қўйдим. Биламан, қишлоқ чоллари ҳеч нарса олмасалар ҳам бозорга, айниқса мол бозорига боришга ишқибоз бўлишади. Чолнинг юз-кўзини яхши эслаб қолганман. Демак бугун бир ҳафталик

Бордим-да, уни бир четга секин етаклаб чиқиб: «Уэр, ота-хон, ўтган сафар сизнинг пулингиздан 100 сўм ортиқча чиқиб қолган эди. Шунга олиб келувдим», дедим қизариб-бўзариб. Ота-хон мени дуо қилгача, пулни белбоғининг учига тугиб қўйди.

Елкамдан тоғ ағдарилгач, бозор ташқарисиди қийим-кечак йилмасидан укамга оёқ кийим олмоқчи бўлдим. Арқон солинган сумкани кўтарганча, бирма-бир буюмларни кўра бошладим. Шу пайт бир тўда хотин келиб мен оладиган нарсалардан бир-бир қўйга олиб кўра бошлашди. Бирини ўзимдан, бири бу ёнимдан суқилиб кира бошлагач бир неча аёлнинг ўртасида суқилиб қолдим. Хеч нарса олмасдан туртинмасуртина зўрга уларнинг қуршо-вида чиқиб олдим. «Баъзи аёллар уятни ҳам билмай, эркак кишини ҳам тортинмай уришади-а, ўзларини», - деб қойина-қойина нари кетдим. Бориб ҳеч бўлмаса бир қулф сотиб олай, омборхонага керак эди дедим-да бир қулфни олиб нарҳини сўрадим. Сотувчига айтган пулни бериш учун сумкамни қовласам пул йўқ. Бирдан боғи «хужумкор» аёллар эсимга тушди. Ховлиқанча ўша ерга бордим. Раста ёнида ўғлининг оёғига туфли ўлчаётган йигитдан бошқа ҳеч ким йўқ эди...

Хуллас, бир қўйни 100 сўмга сотиб юбордим...

Муҳаббат ШОЮСУПОВА

йўқ!», деб тўйхонадан чиқиб кетади... Оқ фотиҳа ўрнига «оқ қилдим!» деган қарғишни олган қиз йиғлаб-йиғлаб ота уйини тарк этди...

Қизнинг бошидан кўп қийинчиликлар ўтди. Учта фарзандни қаро ерга қўйди, ундан сўнг бир ўғил, икки қиз кўрди.

Ота эса 75 ёшида қазо қилди. Улими олдидан барча қариндошлари билан рози-ризочилиқ қилди-ю, хотини ва қизини кечирмай кетди...

Буни қарангки, ота вафот этган унинг ўғиллари — ака-ука мерос талашиб, ҳозиргача ораларида совуқчилик, бир-бири билан гаплашмайди.

Бугунги кунга келиб эса катталарнинг феъл-атвори болаларига ҳам шундоқчина ўтиб қўя қолган. Бир-бирини кўрди дегунча, салом ўрнига бир-бири билан сўқиниб, ёқалашигача боришади. Бу нохуш ҳолатнинг илдизи қайда экан, деб ўйланиб қолсан киши. Мен ёш бўлсам-да, ҳамма балою қазо отанинг феълидан келиб чиққан, деган хулосага келдим. Балки сизда бу борада бошқача фикр бордир. Бўлса айтинг...

Фарҳод ТОШБОВ

Сурхондарё вилояти

КИМ АЙБДОР?

Бу воқеа рўй берганига кўп бўлмади. Тасодиф туфайли барбод бўлган оила тақдири мени қўлимга қалам олишга ундади.

Акмал ўзининг она Ватан олдидаги бурчини бажариб, яъни хизматни ўтаб, таътилга келади деган бўлди. У билан бир қисмда хизмат қилаётган ҳамшаҳар, сафдош дўсти, ота-онасини сўраб қўйишни ва уйдагиларига ўзининг хатини олиб боришни илтимос қилди. Акмал ҳам дўстининг илтимосини ерда қолдирмади. Ниҳоят Акмал уйга қувонч билан келди. Акмални уйдагилари очик чехра билан қувонч очиб кутиб олдилар. Ота-она, ёр-биродарлар билан бир-икки кунлик дийдорлашувдан кейин Акмал ота-онасига дўсти Лазизнинг уйига бориши лозимлигини айтиб улар қишлоғига йўл олади. Акмал дўстининг хатини ота-онаси қўлига топшириш учун уларнинг қишлоғига боради. Ўғлининг дўсти сўраб келганидан боши осмонга етган отахон ойнахон дарров дастурхон ёзишади. Лазизнинг отаси Холмурод ака Акмал билан сўхбат қуради. Онаси Азизахон ая эса, катта чинни чойнакда чой келтиради. Овқат сузиб келгани киқиб кетади. Йўлда ҳориб-чарчаб келган Акмал Холмурод ота узатган чойдан икки-уч пиёла ичиб олади. Тўсатдан Акмал терга тушиб, аҳволи ёмонлаша бошлади. Холмурод ота эса бирдан ҳушидан кетади. Азиза ая овқат сузиб келиб қараса, мезбон ҳам, меҳмон ҳам ҳушсиз ҳолда ётишибди.

Дастлаб уларга қараб эсанқираб қолган Азиза ая дод солиб бақиради. Қўшниллар тўпланишади. Не ҳол юз берганини англаб, «тёз ёрдам» қақришиб беморларни шифохонага ётқизадилар. Шифокорларнинг тезликда кўрсатган муолажаларидан сўнг, Холмурод ота ўзига келади. Афсуски, Акмал ўзига келолмай оламдан кўз юмади. Рўй берган воқеадан сўнг Азиза ая қариган чоғида, ёш йигитга заҳар бериб ўлдириди, дея қонуний жинойий иш кўзгалди.

Маълум бўлишича, тоқдада турган янги чойнакда заҳар эмас, бий (чаён) бор экан. Катта чинни чойнакнинг чумаги ичига бий ин қуриб олган экан. Чойнак нариддан - бери чайқалиб иссиқ сув солинганча, чаён ўлиб чой қайтарилган вақтда унинг заҳари чойга сизиб чиққан. Бу воқеа кўпчиликка сабоқ бўлса эҳтимол. Озгина эҳтиёткорлик қилинганда, чойнак ичи, чумаги билан обдон тозалаб ювилганда балки бу нохуш ҳодиса рўй бермасмиди?..

Нилуфар ЎТАГОНОВА

Қашқадарё вилояти,
Дехқонобод тумани

Ўзбекистон Болалар жамғармаси жамоаси Бухоро вилояти Болалар жамғармасининг раиси
Абдулла Музаффаровга қизи
ТАТЬЯНАНИНГ
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ойла ва жамият

Муаллиф фикри тахририят нуктаи назаридан фарқ қилиши мумкин. Фойдаланилмаган қўлёзмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб қилинмайди. Газетадан қўчириб босилганда «Ойла ва жамият»дан олинганлиги албатта қайд этилсин.

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Қабулхона: (Тел. ва Факс) 133-28-20
Табриқлар, эълолар: 133-04-50
Бўлимлар: 34-25-46

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмақонаси. Манзил: Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20.00
Босишга топширилди - 21.00

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва сақланади.

МАНЗИЛМИЗ:
Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

ХОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи»
Акционерлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - { яқка обуначилар учун 176

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида № 33 рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 641. Формати А-3, ҳажми 2 босма тоб, Баҳоси эркин нарҳда. Адади — 30 000
Саҳифаловчи — Жаъфар ЖАББОРОВ.
Рассом — Набижон ХОЛМУРОДОВ.
Навбатчи - М. СОДИКОВ.